Ч. 72 Неділя 30 марта (11 цьвітня) 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провинциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

Ситуация парляментарна.

Передовсім цікава річ, яка єсть тепер ситуация парляментарна? — Politik (орґан давних Старочехів) каже: Ситуация незмінена і єсть переконане, що бодай в найблизшім часї не настануть ніякі дальші несподіванки. Правительство думає завести переговори з клюбами Палати послів в справі угоди з Угорщиною. І добре робить — додає згадана ґазета — бо буде знати, як діло стоїть. Посли ческі вискажуть певно зовсім ясно і виразно свої погляди. В тім що клюб ческий на місце Янди вибрав до комісиї квотової дра Форшта, єсть знак, що клюб ческий виступить з цілою енерґією против бажань Угорщини. Після згідних вістий утраквістичний университет (ческо-німецкий на Мораві буде оснований аж в 1899 р., бо скорше годі. Що-до основаня ческої політехніки на Мораві то ще не звістно, де она буде, чи в Оломуци, чи Перерові або Кромірижи.

„Руслан" так знов характеризує ситуацию парляментарну в статї походячій очевидно з кругів парляментарних. Хоч по хвилевій бурі наступила вже погода, то ще тут і там на овиді парляментарнім видко більші або менші хмари. Найбільше невдоволені суть Німцї. Они нерадують на розпорядженє язикове для Чехії. Друге жерело їх невдоволеня єсть то, що ядро більшости парляментарної творять Славяни. Невдоволене Німців зросло ще по причині вибору президиї — вибрано президентом консервативно-клерикального Тирольця дра Катрайна і двох Славян, Абрагамовича і Крамаржа. Менщість німецка до того ще розбита. Поступовці стоять окремо, окремо антисеміти, окремо німецкі народовці, а окремо німецка більша посілість. Та ще й межи поступовцями самими вийшов роздор; 14 з них з партиї Хлюмецкого раді би ще й нині враз з 28 вірноконституцийними Німцями прилїпити ся до теперішної більшости. — Хмарка невдоволеня повисла однакож і на чолї самого президента кабінету, а причина в тім, що нововитворена більшість парляментарна зложила ся без ініциятиви президента кабінету.

Що-до витвореня теперішної більшости, то она зложила ся з почину самих же сторонництв. Поляки зразу були не рішені, Чехи торгували ся о розпорядженє язикове і о концесиї економічні, полудневі Славяни були роздроблені і не мали ніякої сили. Аж коли Русини-народовці увійшли в перших днях сесиї в контакт з католицкими Словінцями, почав кристалізувати ся одноцілий клюб полудневих Славян і два засіданя вистали, щоби з Русинів і полудневих Славян виріс одноцілий союз християньско народний, числячий 35 членів. Тепер аж почали ся рахунки. Ґрупа ся могла послужити за кристалїзацийний осередок. Славяни і розбитки клюбу Гогенварта, Румуни і моравскі посли витворили більшість парляментарну з 223 послів. Ґр. Бадені не знав о тій коаліциї. Она заскочила єго, але, здаєсь, він радо опер ся на ній, хоч рівно-ж радо при сій коаліциї хотів би бачити і частину уміркованих Німців. Так стоять нині діла.

5. Засідане Палати послів з дня 9 с. м.

На вчерашнім засіданю Палати послів вела ся дебата над розпорядженями язиковими для Чехії. Засїдане тягнуло ся 9 годин і було дуже бурливе. Німцї з табору Шенерера, особливо же їх бесідник Вольф виступили дуже остро против Славян. Розправа закінчила ся тим, що внесенє Вольфа, щоби розпорядженя предложити парляментови до затвердженя, внесенє Функе'го, щоби розпорядженя зараз усунути і внесенє Штайнвендера, щоби перевести угоду через делеґатів обох народностий відкинено зараз при дебатї над внесенєм пильности. Социялїсти і др. Яросевич голосували зі взглядів тактичних за внесенєм пильности, а др. Окуневский і Танячкевич здержались від голосованя, бо не хотїли виступати против Славян. В справі Шаєра ухвалено, щоби на цілий період увільнити єго від поступованя судового против него. Шаєр подякував за то. — Козакевич інтерпелював в справі давидівских арештовань.

Новинки.

Львів дня 10-го цьвітня 1897.

— **Іменованя.** Ц. к. висший львівский суд краєвий іменував авскультантами округа львівского ц. к. висшого суду краєвого практикантів концептових Дирекциї почт і телеграфів: дра Ів. Рутковского і дра Мих. Кравчика, дальше практиканта концептового Намістництва Казим. Сьві-

11)

ГОРБАТИЙ.

(З польского — повість Йосифа Корженьовского).

(Дальше).

Дивні чувства обгортали серце горбатого артиста. Єму було щиро жаль пана Анзельма, котрого ради, а навіть тихий домок так відповідали єго вдачі, так були потрібні для єго душі і артистичного нахилу. Сльози ставали єму в очах, кілько разів погадав о своїй розлуцї з приятелем дитинних літ, що єго боронив, і котрого він образував, котрого красота стала для него немов би взірцем мужескої краси, а серце і настрій жерелом тількох потіх, яких вже нераз в своїм коротким житю потребував. Єго приманювало Дрездно з своєю Мадонною дель Сісто, з ночию Корреджія, з полотнами Павла Вероненьского і Христом Тициана і Ґвіда, манило єго тим більше, що отець, видячи і сам величезний поступ і переконаний доказами пана Анзельма, годив ся вже на ту подорож і призначував на то потрібні фонди. Але бідний Марьян, видячи блїде лице вітця, коли замітив, що па саму згадку, аби лишив єго ще в Лукові, або вислав за границю ще більше блїд, зітхав і мав в очах сльози, вирік ся всього; а хоч знав, що єго жде в Рудцї мазовецкій, поцїлував вітця в руку, подякував єму за єго добру волю та й за самовідречене і просив рішучо, аби єго взяв з собою до дому, а всї инші наміри що-до єго дальшого образованя, аби відложив на пізнїйше.

Не будемо описувати прощаня з паном Анзельмом і з Гнатком, з Лукашевою і з цілим Луковом. Кождий з читателїв, коли був таким щасливим, що в однім і тім самім місци зачав і скінчив науки, легко найде в своїй памяти ту хвилю і розкішну і сумну заразом, коли з тісного, горячого любовю і знакомого в кождім закутку гнїзда, що виховало єго душу і серце, пускав ся в сьвіт широкий і незнаний, вступав з тревогою і надією на той безмежний простір, зарослий незнаними манівцями і обильний в зрадні приводи, при котрих кінцї лише утомлене, завід і розчароване.

Зібравши свої книжки і артистичні приклади, котрими заповнив батькову бричку та полишивши на порозі тихого домку заплаканого пана Анзельма і хлипаючу стару кухарку, прощав ся Марьян з своїм приятелем при могилї Ятвягів за містом, куди оба вийшли пішки. Довго лежав і плакав в обіймах Гнатка, вкінци сїв мовчки коло вітця, розжалобленого до крайности і поїхав до дому, куди тягнув єго найбільше гріб матери і сповний обовязок.

Мачоха приймила єго з великою політикою і навіть з признаками чемности, Каспер досить байдужно, Кльотильда холодно, поглядаючи на него скосом. Але і брат і сестра здержали ся бодай в межах приличности і не обидили горбатого вїякою ознакою відрази, яку на перший погляд могла викликати єго стать у кождого, хто не мав би потреби укривати свого вражіня, або не мав ніякої охоти пізнати близше так тяжко упослїджену природою людину. Однако розпаношений в тім домі ґувернер і дуже панована ґувернантка, уважаючи себе добродіями нашої цивілїзациї і почуваючи себе одинокими каганцями, що розсьвічують нашу пітьму, не бачили вїякої потреби уймати ся і здержуватись, як не бачать нїякої перешкоди розпирати ся по канапах в наших сальонах, обертати ся задом до заслуженних людий, що тулять ся там по кутах і заглушувати своїм модним цвенканєм нашу честну мову, котра як гадають, годить ся хиба до перед покою.

Панна Зое, надіючи ся того дня приїзду пана Ксавера та й тому і сьміливійша і вкрита ланьцушками, окута наручниками і всїлякими иншими прикрасами, почала перша косо дивити ся на Марьяна, стала усьміхати ся, шептати до пана Лямбіно і до Кльотильди і вкінци душити ся від сьміху. Пан Лямбіно помагав їй в тім всїм та робив крім того ріжні дотепи уваги по французски. Одна з них забавила навіть саму паню Цїшевску, але она дала такий оборот дотепам Француза і своїй веселости що прикрість, яку з тої причини міг мати пан Януш, цїлком злагодила ся. Всьо то було би сим разом сяк-так сківчило ся, колиб панна Зое не була сподївала ся пана Ксавера і в наслїдок того не була певна, що всьо, що скаже, признають пан Ксавер і пан Лямбіно дотепним панї Цїшевска пустить то мимо уха, а пан Януш хоч дочує і зрозуміє, то не буде сьміє уважати недоладним або обиджуючим.

— Говоріть що хочете — сказала по французски і піднесла свої голі рамена, немов би чого боялa ся — але я тут нині не покажу ся цїлком при чаю. Суть річи, на котрі небезпечно дивити ся під ніч. Мене переслїдували

жовского та практикантів судових: Валер. Пашковского, Тад. Волянина, Вікт. Слопевского, Фр. Ковальского, Нік. Третяка, Йос. Любинецкого, Йос. Дворжака і Тад. Подбельского.

— На дохід погорільців Синевідска вижного. В честь памяти XXXVI-их роковин смерти Тараса Шевченка, відбуде ся заходом товариства „Мішаньска Бесіда“ в Стрию в неділю 11-го н. ст. цьвітня с. р. в сали „під чорним орлом“ концерт. Проґрама: 1) Вступне слово. 2) „Щасть нам Боже“ хор мужеский. 3) Відчит про житє і твори Шевченка. 4) Деклямация: „Доле, де ти?“ Шевченка. 5) „Туга за родиною“ хор мужеский. 6) Деклямация „До Руси“ Партицкого. 7) „Україна“ Шевченка, сольо тенорове. 8) Деклямация „Лісовий цар“ Федьковича. 9) „Як би-м була я зазуля“ хор мішаний. 10) „Думка“ орхестра. 11) „При вині“ сольо басове 12) „Широкий луг“ хор мужеский. — Вступ на салю 30 кр., для членів і селян 15 кр. Початок о годині 7-ій вечером.

— Самоубийство. Минувшого четверга відобрав собі житє вистрілом з револьвера кадет 10-го полку піхоти Мебіюс, приділений до служби в баталіонї того полку, що стоїть залогою в Радимні.

— Огні. Дня 2-го с. м. вибух в Черлянах огонь в домі Антона Лобаса, занявши ся з загати, котрою обложена була хата. Невдовзі переніс ся огонь на сусідні доми, і згоріло їх вісім; найбільше потерпів Михайло Тертека, бо єму окрім хати і будинків господарских згоріло кілька штук рогатої худоби і один лошак. Поміч була енерґічна, особливо від добре зорґанізованих пожарників з сусідного села Мавкович, звідки прибуло 90 людий заосмотрених в потрібні орудя. Коли-ж зверх того приїхали пожарники з Городка з сикавкою, удало ся сполученим їх силам зльокалїзувати огонь, котрий загрожав і дальшій части села. З погорільців було лиш шість асекурованих.

— Наслідки весільної забави. Господар в Білих Ославах, надвірняньского повіта, Юрко Ванчуляк, запросив на весілє своєї дочки гостий з Чорних Ослав. Та ледви гості зійшли ся, зачали бійку. Причиною була замітка одного з „білих“, Вас. Щербюка, зроблена прихожому паробкови, Ів. Мельникови, по поводу зелізної палиці, з якою той явив ся на весілю. Зачіплений Мельник відповів на ту замітку зараз же ударом, а коли товариші Щербюка стали в его обороні, Мельник добув ножа і скалїчив ним кілька осіб. Тоді бійка межи „білими“ і „чорними“ почалась на добре. Ніхто вже не скупив ся ударами і ніхто не числив одержаних. Та найбільше мабуть дістало ся товаришеви Щербюка, Ів. Грещукови, бо той до двох днів по весілю помер. Против пятьох паробків з Чорних Ослав, обжалованих о злочин тяжкого ушкодженя тіла (§. 143 зак. карн.), відбула ся оногди вже її розправа перед судом в Станиславові. Трибунал засудив Ів. Мельника на два роки, а Вас. Тагарчука на вісім місяців тяжкої вязниці Трех обжалованих увільнено.

— Самоубийство цілої родини. В місцевости Бетляк, в Швайцариї пробовали в ночи з 5-го на 6-го с. м. потроїти ся спільно всі члени одної родини. На отрую вибрано вугляну кислоту. Мати і четверо дітий померли, а вітця найдено ще живого і урятовано.

— Землетрясенє затревожило дня 6-го с. м. о $4^{1}/_{2}$ год. по полудни жителів міста Градця в Стириї. Перший удар тревав 15 секунд і в часї того було чути підземний лоскіт. Взагалї тревало землетрясенє з перервами до години 6-ої вечером, однако було так слабе, що не зробило в місті ніякої шкоди.

— Нові зелїзничі шляхи у всхідній Галичині. В сім році на Поділю крім шляху Борки великі-Грималів мають повстати ще два нові шляхи. Межи Чортковом і Калинівщиною буде отворена нова стация Черкавщина. З тої стациї буде поведений новий шлях на Ягольницю, Тлусте, Дзвиняч, Торске до Заліщик, а відси до Лужан на Буковину, де буде получене з зелїзницею Львів-Чернівцї. Другий шлях буде поведений з нової стациї межи Чортковом і Гадинківцями, Вигнанки, на Борщів, Скалу до Іваня пустого. Стация Гадинківцї буде знесена.

— Небезпечну злодійку арештували минувшого понеділка на черновецкій торговици. Вже кілька осіб було зголосило ся на інспекцию полиции, що їм пропали мошонки з грішми, аж тут поліцай Андронік припровадив якусь паню, убрану в чорну одіж, що єї прилапав, як витягала якійсь пани мошонку з кишенї. Арештована подала, що називає ся Мария Столяр, родом з Кіцманя і признала ся до крадіжи. Та при ревізиї найшли у неї аж 16 ріжних мошонок з меншими або більшими квотами. Столярову передали до суду.

— Померли: В Берлинї державний секретар др. Стефан, ґенеральний директор почт і телеґрафів в нїмецкій державі; — о. Антін Волощак, парох в Колодрубах, горожаньского деканата, вчера рано по операциї в шпитали у Львові в 54-тім році житя, а 25-тім сьвященьства; — о. Григорий Секела, парох в Лїську, перемиской епархії, дня 6 с. м., в Ґерц коло Абациї, куди виїхав на лїченє, в 45-тім році житя, а 22-ім сьвященьства.

Господарство, промисл, торговля, гиґієна і виховане.

Добрі ради.

— Як пізнавати, якого штучного навозу потребує земля? Нині вже годі гноїти поле лиш самим обірником; треба уживати і штучних навозів. А то чому? Тому що обірник не має всіх тих творив, якими живлять ся ростини в ґрунті і не в такій скількости як би того потреба. Штучними навозами суть: потас, вапно, азот і фосфорова кислота. Отже як пізнавати, котрого із тих навозів ґрунт потребує? Треба зважати на то, що якесь поле зародить, яке есть жниво, і подумати над тим та пошукати причини. Коли посїємо якесь збіже, а оно, коли дорастає, есть красно темнозелене, має здорову сьвіжу барву, але мимо того видає лиш богато соломи, а зерна есть маленько і оно утле, то знак, що поле потребує фосфорової кислоти. Тогди треба поле навозити таким навозом, котрий має в собі ту кислоту, н. пр. томасівкою, (мукою з жужлїв). На поли, де брак потасу, удають ся зле конюшина, горох і взагалї стручкові ростини та всі ростини, котрі управляємо задля їх кореня. В сім случаю треба поле навозити попелом або каїнїтом, котрі то навози мають в собі потас. Коли ростини не хотять добре рости, марнїють і жовкнуть, то знак, що їм не стає азоту. Тогди треба ужити чілїйскої салїтри і розсипати єї по поли, коли на дворі вохко або ужити також гноївки. Скоро де по поли росте падиволос (сосонка) або дрібонький щавій (квасок) і инші роди щавія, то знак, що треба ґрунт добре вапном навозити. Розуміє ся, що при тім треба ще й на то зважати, який есть ґрунт, бо й після того треба добирати штучних навозів. Наконець треба і то знати, коли штучним навозом гноїти, чи під зиму, чи з весни.

— Як обходити ся з ростинами призначеними на насїнє. Наші господарі

би страшні привиди цілу ніч, так що й ока не замкнулаб.

— А щож би то шкодило? — обізвав ся тоді Мариян острим і переймаючим голосом, поглянувши бистро на ґувернантку.— Тепер тепла ніч, місяць не сьвітить. Будете могли самі проходжувати ся по огороді. Я чув, що любите такі проходи.

Француска почервеніла, прикусила губи і спитала лихою польщиною:

— То ви розумієте по французски?

— Розумію, моя панно — відповів Мариян голоснїйше і виразно — і тому раджу вам говорити по анґлїйски, коли хочете насьмівати ся з мене і жартувати з мого калїцтва, котрого я сам собі не дав. Говорячи язиком, котрий розумію, даєте подвійно злий примір своїй учениці і виставляєте себе на нечемну відповідь.

— Нечуване! — крикнула ґувернантка по французски і відсунувши зі злостию крісло на котрім сиділа, вийшла.

Пані Цїшевска заговорила скоро ту прикру справу иншою, але побачила від разу, що горбатий має острий язик і бистре око. Отже значучим поглядом дала знак пану Ляябіно, щоби здержував ся, що Француз зараз зрозумів, бо приступив чемно до Марияна і почав з ним говорити ломаною польщиною о ґімназиї в Лукові, о способі в який там учать француского язика і хто учить, вихвалюючи при тім рисунки Марияна, які пан Януш давнїйше привозив і показував єму.

Пан Януш відітхнув, коли побачив, що его сина, хоч він калїка і слабий, не так легко з'їздять, як може їм здавало ся; що не дасть їм заголюкати ся так як він сам з собою на то позволив, та що тому найде в нїм добру оборону і може при его помочи позбуде ся з хати тої чужої голоти, що з'їла і знищила єму цїлий добиток его житя, т. є. домашний спокій на старість і любов родини.

Хоч Мариян показав тим способом, що знає своє положенє і не дасть собі місити по ногах, однако не хотів розпочинати війни з мачохою, бо чув що тим не уменшив би батькови клопотів і тому вказував їй на кождім кроці синівске поважанє, уступав у всім єї воли і зносив найтерпеливійше примхи і докори, як їй коли прийшла до того охота. Навіть зараз з початку, міркуючи, що їй в тім догодить, просив єї, щоби веліла єму вичистити комнату в официнї, не в самім дворі, лише то положив за услівє, щоби комната не була надто мала і щоби мала на північ вікно. З паном Ксавером, котрий прогайнувавши решту батьківского майна, жив вже цїлком на кошт пана Януша, був незвичайно чемний, не уважав на надужитя, які робив, на заїзджуванє вітцевих коний, удержуванє цїлої псарнї і на надто паньске поведенє з людьми. Але кожду обиду вітця зараз добачував і то поглядом, то словом, котре вказувало, що дуже добре розуміє намір кождого руху, кождого висказу вуйка, як его там називали, здержував пана Ксавера, котрий стративши з віком свою давнїйшу буту і чуючи, що есть хтось, що видить як їздять по бідним Янушу, став для него лагіднїйшим і вказував також з своєї сторони богато чемности Марияновi. З братом і сестрою пробовав Мариян спершу сердечної дороги. Хотів їх до себе притягнути, хотів заохотити Каспера до пожиточного занятя; а побачивши, що ні раз нїчого не уміє, предложив єму, щоби взаїмно учили ся: молодший старшого по французски, а старший молодшого по польски. Та наука відбувала ся розмовою і писанєм. Тревала кілька місяців і лише тілько принесла користи, що Мариян, котрий як до кождої річи, так і до того взяв ся з усїми силами, вправив ся цїлком добре до бесїди і писаня по французски. Каспер-же научив ся лише тілько, кілько міг скористати хлопець досить розвинений, але не цїлком приготовлений, з розмови з ґімназиястом о фізиці, хемії, історії природної, о історії ріжних народів і т. ин., а всьо то старав ся горбатий учитель виложити єму як найяснїйше і найподрібнїйше. Панич же зіпсований дарованєм і читанєм злих книжок слухав тої науки лиш часом з увагою, найчастїйше-ж не уважав зовсїм. Але до писаня чого небудь, аби вправив ся в стилю і правописи, не міг его Мариян нїколи намовити і той потомок воєводів поморских, епископа Вармії і свояк Каспра Денгофа, що їздив по Цецилію Ренату, не міг написати хоч би й коротенького листу, щоби в нїм не було таких похибок, котрими моглась би похвалити пані й з найзнаменитших родин. Але й ті науки, хоч не богато було з них користи, вскорі перервали ся. Пан Лямбіно, що бояв ся Марияна, бо той з ним цїлком не думав грати в піжмурки і не щадив его, а де тілько міг там припяв єму латку, підмовив свого ученика, аби не користав з доброї волї і пожертвованя брата. Вроджене і защіплене лїнивство підперло намову Француза, а шепти і тайні підущуваня панни Зое, що не могла стерпіти горбатого, та потайки перед паном Ксавером напровадила хорошого молодця на добру дорогу, довели річ до тої степени, що Каспер не лише не приходив на науку до Марияна, але спершу холодний для него, не заглядав відтак цїлком до его комнатки, аж вкінци задля причин, котрі зараз пояснимо, цїлком его зненавидів.

То само було і з Кльотильдою. Тут правда не було нїякої науки, бо хоч Мариян хотів єї учити, але панна Кльотильда сказала єму

ще дуже мало звертають уваги на насїнє, котре в господарстві має дуже велике значінє і то двояке: яко розплодок всїляких ростин як найлїпшого рода і яко товар на продаж. Торговля насїнєм дуже добре поплачує ся і неодин господар міг би насїнєм торгувати, коли би лиш умів придбати собі его в добрім родї і в більшій скількости. Хто би хотїв мати добре насїнє, то мусить уважати на то, щоби вибирати як найздоровійші, найсильнїйші ростини. Насїнні ростини мусять стояти досить далеко від себе, щоби їм нї в земли нї верх землї не було за тїсно і щоби они могли розвивати ся як найсвобіднїйше. Коли ростини стоять за тїсно побіч себе, то не лиш нидїють, але й за борзо гонять в насїнє, через що відтак насїнє не може добре розвинути ся. Треба дуже зважати на то, щоби ростини, котрі мають подібний цьвіт і подібне насїнє, не садити близько себе, бо тогди пилок насїнний з цьвітів мішає ся і не можна мати чистого насїня. З тої причини не добре в однім городї і того самого року садити насїнє н. пр. всїлякі роди капусти. Так само не треба рівночасно садити на насїнє моркву і селеру, цибулю і пори. Насїнє треба збирати аж тогди, коли вже добре доспіє, а що струки і шульпаки не всї разом дозрівають, то треба що дня оглянути ростинку і визбирати доспіле насїнє. Лиш коли конче того потреба, можна збирати насїнє ще не зовсїм доспіле, а відтак розстелювати его на сонци і на продувнім місци, щоби доходило. Насїнє з білої і волоскої капусти, моркви, бураків, селери, і редкви виводить ся таким способом: В осени вибирає ся найздоровійші і найсильнїйші ростини, обтинає ся зверха на корени мичку так, щоби на вершку лишила ся ще серединка і ховає ся в погребі або в пивници. В цьвітни або вже й в марті садить ся висадки в місци, де добре доходить сонце і воздух, а до ростин, котрі мають високі била, дає ся ще тички і привязує ся до них била, щоби їх вітер не згинав і не ломив.

— **Підливанє в городї.** Неодин з читателїв або читательок прочитавши отсї перші три слова, погадає собі: На що о тім писати? Прецї то не велика штука підливати і не треба на то науки! — Так думають всї наші сїльскі господинї і длятого то з їх підливаня нема хісна або дуже мало. Підливанє дуже важна річ а при тім і дорога, тому й треба добре на нїм знати ся. Чим більша теплота, тим більше парує вохкість із землї, тим більше треба підливати. Коли в земли нема достаточної вохкости, то ростина зле живить ся, не розвиває ся і не росте, або хиба дуже поволи. Городовина, котра дуже борзо розвиває ся, потребує дуже богато води. Яка-ж має бути вода до підливаня? Найлїпше — **дощівка**, бо она її дуже чиста і має в собі богато воздуха. В дощівці розпускають ся найлекше всї творива потрібні на поживу для ростини. Длятого де лиш можна, треба дощівку в городї ловити, або в бочки або в цементовані долївки. Дощівка особливо добра до підливаня розсади і розсадників. Вода з ріки не так вже добра, але лїпша як з керницї. Коли приходить ся підливати керничною водою, то треба її рано набрати, щоби постояла цїлий день, а вечером підливати. Важна річ в тім, щоби не носити води з далека, отже найлїпше, коли в городї єсть долївка з водою або керниця. Найважнїйша річ в тім, щоби підливанє не богато коштувало і не забирало богато часу. В малих городах уживають длятого т. зв. гідронету т. є. сикавку, котра сама ссе воду з долївки або бочки. Добре єсть також зробити собі бочку на двох колесах до розвоженя води по городї. Коли город припирає до якогось потока або рова з водою, то робить ся бляшанну черпачку на довгім, трохи вигнутім держаку; тою черпачкою набирає ся води з потока і кидає ся її далеко на город, а она спадає мов грубий дощ. При підливаню треба на то зважати, щоби землю добре змочити; хто би підливав лиш троха зверха, то лїпше щоби таки зовсїм не підливав. Коли великий брак води, то треба підливати лиш раз на тиждень, але тогди вже добре. Хто хоче добре підливати, нехай так робить: Перший раз треба підділляти грядку лиш на стілько, щоби она стала вохка. Не треба наливати тілько води, щоби она аж плила потоками з грядки; в чверть години підливає ся другий раз, а за пів години третий раз, але вже більше як за першим і другим разом. До підливаня треба уживати коновочки з довгою руркою, в котру ще закладає ся ситце. При підливаню треба коновочку держати високо, щоби вода виплиааючи з висока, мала час набрати воздуха. Нараз не треба за богато підливати. Самою руркою від коновочки, без ситця не треба підливати, бо тогди підливає ся ростинку лиш при самім корени, вода борзо висихає і ростинка вяне. Добре єсть коли рурка від коновочки єсть досить довга, так, щоби можна нею далеко засягнути. В рурцї можуть бути дрібненькі дїрочки з обох боків; тогди підлпває ся нею на два боки а робота іде скоро. Підливати треба з вечера, бо тогди вода найменше парує; але коли нема часу вечером, то можна підливати і зрана або й в день.

— **Койцї для молоденьких куряток.** Звістно, що молоді курятка платять ся дуже добре. Для господаря длятого дуже важна річ, щоби вигодувати як найбільше таких таких куряток. То можна зробити найлїпше у великім койци, котрий виглядає як велика клїтка з тоненьких і густими щеблями на чотирох рогах. Коєць має чотири передїлки з дощинок і виглядає, як би чотири клїтки одна на другій. Кожда передїлка єсть ще поперечними стїнками роздїлена на дві або три части, отже в цїлім койци може бути 8—12 клїток, і можна в нїм помістити дуже богато куряток і там їх годувати.

— **Як відновити соломянні капелюхи?** Бере ся доброго білого мила і розтирає ся з теплою водою на вовнянім платку доти, доки аж не зробить ся густа піна. Капелюх кладе ся на столї і миє ся тим платком доти, доки аж весь бруд не пустить. Відтак очищує ся капелюх з мила студеною водою і витирає ся на сухо, а наконець, коли він ще трохи вохкий білить ся сїркою: В бочку на дно кладе ся камінь або бляху і на тім запалює ся сїрку а відтак вішає ся капелюх, але так щоби не висїв над поломінию, і накриває ся бочку. За пів години виймає ся капелюх і прасує ся теплим зелїзком вкривши его тонким білим папером.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Рим 10 цьвітня. Мінїстер справ заграничних заявив, що Італїя в справі всхідній не може станути на боцї, бо її вяже з сею справою свобода і рівновага на Середземнім мори. Полїтикою Італїї єсть поступ на Всходї і мир в Европі. То дасть ся осягнути лиш без нарушеня дотеперішного стану Туреччини.

Канея 10 цьвітня. Кретийскі повстанцї стрїляли на австрийский карабель „Сателїт“. Два ґранати з корабля розігнали повстанців.

Льондон 10 цьвітня. З Елясони в Тесалїї наспіла вість, що грецкі збройні віддїли переступили турецку границю коло Кранїї і почали стрїляти на турецке войско. Едгем-паша видав розпорядженя до битви.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1896, після середно-европ. год

Відходять до

	Посцішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	11·00	4·40	9·55	6·45	—
Підволочиск	5.55	2·06	—	—	9·30	10·45	—
Підвол. з Підз.	6·08	2·19	—	—	9·48	11·12	—
Черновець	6·10	—	—	10·15	2·45	—	—
Черновець що понедїлка	—	—	—	10·25	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·15	—	—	—
Мушини на Тарнів	8·40	11·00	—	4·40	—	6·45[1]	—
Гребенова [2])	—	—	—	—	9·35	—	—
Скольного і Стрия	—	—	—	5·22	9·35	3·05	7·22
Зимної Води [4])	—	—	—	—	3·29	—	—
Брухович [5])	—	—	—	—	1·20	—	—
Брухович [6])	—	—	—	—	3·20	—	—
Янова [7])	—	—	—	9·45	3·00	8·55	—
Янова	—	—	—	9.45[8]	1·05[9]	3·00[10]	6·25[8]

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

Час подаємо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від львівского: коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.

За редакцию відповідає: **Адам Крехове́цкий**

в очи, що того їй цїлком не треба, а мати і ґувернантка присьвідчили їй то. Однако що добре серце Мариянв сильно терпіло, не задля малих відомостий сестри, але тому, що на свій вік за богато вже знає, що читанє і злий примір надто її „образує“, тому постановив хоч непрошений стеречи її, намавляти до лїпшого вибору книжок, а при нагодї хочби й виставляючись на неприємности дати їй добру научку. Вправдї Кльотильда міркувала то, що Мариян має на неї око, що уважає її за дитину і не попустить їй нїякої дурницї і тому стерегла ся его і не любила, але коли раз забула ся при нїм і запустила ся з молодими людьми, що її відвідували, в дуже поважні розмови, Мариян так остро против неї виступав, так безмилосердно завстиджував, так явно і голосно докоряв за читанє злих книжок і радив учити ся граматики, ґеоґрафії і історії, що панна Кльотильда розплакала ся зі злости, а що не сьміла жалувати ся матери, бо й отець стояв по сторонї свого горбатого любимця і так само говорив — зненавидїла також від серця Марияна і перестала до него говорити. Від того часу перервали ся між ними всї зносини. Мариян бачив брата і сестру хиба при обідї і при вечери, як часом прийшов, але они не почули его нїколи нїодним слївцем. Папї Цїшевска ще довго поводилась з ним дуже чемно, пан Ксавер також, а Французи не чіпали его, бо відгризав ся їм без огляду на то, хто і як міг би тим обидити ся. Таким способом бідний Мариян, видячи що всї змовили ся против него і як знаток людий читаючи на кождім лици тайні думки, що всї були ему неприязні, терпів при кождім обідї і при кождій вечери страшні муки і тому часто не приходив, а коли приходив, то лише длятого, що отець був при нїм сьміливійший, більше говіркий, удавав якогось господаря дому і їв з лїпшим смаком. Решту дня проводив при своїй роботї малярскій або з оловцем в руцї, а вечером з Сьвятим Письмом, з Житиями сьвятих, з історию всесьвітною, або з книжками, що описували обичаї і звичаї ріжних народів та історию лїтератури і штуки. Таким способом був майже самітний. Однако та самота не була ему цїлком прикра, бо час минав скоро при роботї, а коли утомлений простягав ся на лїжку і відпочивав з примкненими очима, або вибігав до поблизького лїса і там сидячи над берегами Буга приглядав ся темним его филям — тодї его мрії роз'яснювала чудесна поява, не видумана в пустій уяві, але справжня така що дотикала грядок огородця малою і легкою ніжкою, що прикрашувала своє густе і лискуче волосє гвоздиками, які сама виплекала, що доїла корови і пестила їх, а до того сьпівала набожні піснї вечером, коли гадала що її нїхто не чує, таким сьвіжим і грімким голосом, що Мариян не знав, не розумів, коли і як минуло дві, три години, котрі видавались ему одною хвилею. Яким способом до того прийшло, зараз розкажемо.

Тиждень по тім як Мариян перенїс ся до офіцин, де чемна мачоха вибрала єму сама комнатку з північним сьвітлом і велїла одно вікно закрити, а друге значно піднести і розширити; коли розложив і упорядкував всї свої книжки, порозвішував рисунки і образи та приладив одну і другу підставку, яку єму домашний столяр на борзї зробив — дізнав ся Мариян, що Нарбут вернув з своєї подорожи на Литву, куди їздив до родини. На ту вість пішов він на Димівщину, котру ми вже знаємо, щоби відвідати свого старого опікуна і приятеля.

(Дальше буде)

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.